

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ  
СУМСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

**Кафедра геодезії та землеустрою**

**«Затверджую»**

**Завідувач кафедри  
геодезії та землеустрою**

**Ю.Л. Скляр**

*Ю.Л. Скляр*  
" 27 " 05 2019 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

**Земельний кадастр**

**Спеціальність: 201 «Агрономія»**

**Факультет: *Агротехнологій та природокористування***

2019 – 2020 навчальний рік



## 1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань: <b>20 Аграрні науки та продовольство</b>	<i>За вибором</i>	
Модулів – 2	Спеціальність: <b>201 Агрономія</b>	<b>Рік підготовки:</b>	
Змістових модулів: 6		2019-2020-й	2019-2020-й
		<b>Курс</b>	
		2-й	2-й
		<b>Семестр</b>	
Загальна кількість годин - 90		4-й	3-й
	Освітній ступінь: <b>бакалавр</b>	<b>Лекції</b>	
		14 год.	8 год.
		Практичні, семінарські	
		30 год.	6 год.
		Лабораторні	
		-	-
		Самостійна робота	
		46 год.	76 год.
		<b>Індивідуальні завдання:</b>	
		Вид контролю: <b>залік.</b>	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3 самостійної роботи студента – 3			

### Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить (%):

для денної форми навчання - 48,9/51,1 (44/46)

для заочної форми навчання – 15,6/84,4 (14/76)

## 2. Мета та завдання навчальної дисципліни

**Мета:** вивчення теоретичних основ земельного кадастру, складу та змісту його складових частин, кадастрових зйомок, бонітування ґрунтів, економічної і грошової оцінки земель, державної реєстрації землеволодінь та землекористувань, обліку кількості і якості земель, запровадження процедури отримання земельно-кадастрової інформації в процесі проведення проектних робіт, спеціальних обстежень, вивчення правових, методичних, технічних, і організаційних аспектів ведення Державного земельного кадастру.

**Завдання:** надання майбутнім фахівцям знань про ведення державного земельного кадастру і навчання практичному застосуванню цих знань при проведенні Державного земельного кадастру.

### *У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:*

**знати:** загальні відомості та історичні етапи розвитку кадастру; зміст і призначення Державного земельного кадастру; право володіння і користування землею в Україні; поняття обмежень та обтяжень; кадастрову структуру територій; сутність і загальні положення районування території для оцінки земель; державну реєстрацію землі та нерухомості; облік кількості та якості земель; законодавчу базу ведення державного земельного кадастру; порядок ведення державного земельного кадастру; застосування земельно-кадастрових даних під час аналізу господарської діяльності.

**вміти:** одержувати земельно-кадастрові дані; визначати і встановлювати обмеження та обтяження; встановлювати межі кадастрових зон та кварталів; присвоювати кадастрові номери; визначати місця обмежень щодо використання земель; встановлювати та погоджувати межі; заповнювати земельно-облікові документи; проводити оцінку земель; складати шкали бонітування ґрунтів; користуватися законодавчою базою, щодо ведення Державного земельного кадастру; проводити державний земельний кадастр на місцевому рівні; аналізувати господарську діяльність на основі матеріалів земельного кадастру; обґрунтовувати розмір земельного податку, виходячи з кадастрової оцінки землі; застосовувати матеріали земельного кадастру під час встановлення меж землеволодінь і землекористувань.

## 3. Програма навчальної дисципліни

(затверджено вченою радою СНАУ протокол від 01.07.2014 р. № 11)

### Модуль 1. Теоретичні основи державного земельного кадастру.

#### Змістовий модуль 1. Державний земельний кадастр.

**Тема 1. Загальні відомості про земельний кадастр та історичний розвиток земельно-кадастрових робіт на Україні.** Загальні відомості про державний земельний кадастр. Поняття про земельний кадастр. Предмет, завдання і зміст дисципліни та зв'язок її з іншими дисциплінами. Місце державного земельного кадастру у складі кадастру природних ресурсів. Історичний розвиток земельно-кадастрових робіт на Україні. Розвиток кадастру часів Російської імперії. Становлення кадастру за часів радянської влади.

**Тема 2. Характеристика державного земельного кадастру.** Зміст і призначення державного земельного кадастру. Види і принципи державного земельного кадастру. Методологічні основи державного земельного кадастру. Порядок ведення і сучасний стан державного земельного кадастру.

**Змістовий модуль 2. Земельні ресурси.**

**Тема 3. Земельні ресурси, як об'єкт державного земельного кадастру.** Земельні ресурси та їх категорії. Земельна ділянка як основна земельно-кадастрова одиниці Угіддя як елемент земельного кадастру. Класифікація угідь. Земельний фонд України у складі світових земельних ресурсів та сучасний стан його використання.

**Змістовий модуль 3. Автоматизація кадастру.**

**Тема 4. Автоматизація ведення державного земельного кадастру.** Необхідність створення автоматизованої системи ведення державного земельного кадастру. Завдання і зміст Програми створення автоматизованої системи ведення державного земельного кадастру. Правове та організаційне забезпечення створення автоматизованої системи ведення державного земельного кадастру. Інформаційне забезпечення створення автоматизованої системи ведення державного земельного кадастру. Здійснення Програми і порядок ведення автоматизованої системи державного земельного кадастру.

**Модуль 2. Складові частини державного земельного кадастру.**

**Змістовий модуль 4. Зйомка земельних ресурсів.**

**Тема 5. Кадастрове зонування і кадастрові зйомки.** Кадастрова структуризація території. Необхідність просторової ідентифікації земельних об'єктів. Встановлення меж кадастрових зон та кварталів. Присвоєння кадастрових номерів. 3. Сутність кадастрової зйомки, її зміст і призначення. Поняття про межі. Встановлення меж. Відновлення меж. Встановлення меж обтяжень та обмежень. Інвентаризація земель. Обстеження території для цілей земельного кадастру. Виготовлення кадастрового плану.

**Змістовий модуль 5. Оцінка земельних ресурсів.**

**Тема 6. Бонітування ґрунтів та економічна оцінка земель.** Загальні положення бонітування ґрунтів і оцінки земель. Природно-сільськогосподарське ра-йонування території. Поняття бонітування ґрунтів. Діагностичні ознаки бонітування ґрунтів. Складання шкал бонітування ґрунтів. Загальні положення економічної оцінки земель. Показники економічної оцінки земель. Визначення показників економічної оцінки земель. Складання шкал економічної оцінки земель.

**Тема 7. Грошова оцінка земель.** Нормативна грошова оцінка земель. Грошова оцінка земель сільськогосподарського призначення. Грошова оцінка земель населених пунктів. Грошова оцінка земель несільськогосподарського призначення. Індксація грошової оцінки земель. Експертна грошова оцінка земельних ділянок. Загальні положення проведення експертної грошової оцінки земельних ділянок. Принципи експертної оцінки земельних ділянок. Методичні підходи до експертної оцінки земельних ділянок. Узгодження та інтерпретація результатів та складання звіту з експертної грошової оцінки.

### **Змістовий модуль 6. Реєстрація та облік землі.**

**Тема 8. Державна реєстрація земельних ділянок.** Загальні положення про державну реєстрацію землі та нерухомості. Характеристика та зміст державної реєстрації землі та нерухомості. Принципи державної реєстрації землі та нерухомості. Порядок формування земельної ділянки як об'єкта нерухомості. Система державної реєстрації землі та нерухомості. Державна реєстрація прав на нерухоме майно. Правовстановлюючі документи на об'єкти нерухомості. Зміст і порядок ведення поземельної книги.

**Тема 9. Облік кількості та якості земель.** Облік кількості земель, його структура в сучасних умовах. Земельно-облікові документи, їх зміст і форма. Первинний і поточний облік земель. Статистична звітність за формами б-зем, ба-зем, бб-зем, 2-зем, текстові та графічні компоненти. Суб'єкти та об'єкти земельно-кадастрового обліку. Аналіз даних земельно-кадастрової звітності. Облік якості земель зміст та періодичність. Аналіз сучасного стану і вимоги щодо зміни обліку на майбутнє. Особливості обліку земель у населених пунктах.

## **4. Структура навчальної дисципліни**

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	Усього	у тому числі					усього	у тому числі				
л		п	лаб	інд	с.р.	л		п	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
<b>Модуль 1. Теоретичні основи державного земельного кадастру</b>												
<b>Змістовий модуль 1. Державний земельний кадастр</b>												
<b>Тема 1</b> Загальні відомості про земельний кадастр та історичний розвиток земельно-кадастрових робіт на Україні.	9	2	2			5	12	2	2			8
<b>Тема 2</b> Характеристика державного земельного кадастру	11	2	4			5	14	2	4			8
<b>Разом за змістовим модулем 1</b>	20	4	6			10	26	4	6			16
<b>Змістовий модуль 2. Земельні ресурси</b>												
<b>Тема 3</b> Земельні ресурси, як об'єкт державного земельного кадастру	11	2	4			5	8	2				6
<b>Разом за змістовим модулем 2</b>	11	2	4			5	8	2				6

<b>Змістовий модуль 3. Автоматизація кадастру</b>												
Тема 4 Автома- тизація ведення державного земе- льного кадастру	11	2	4			5	9					9
<b>Разом за змістовим модулем 3</b>	<b>11</b>	<b>2</b>	<b>4</b>			<b>5</b>	<b>9</b>					<b>9</b>
<b>Модуль 2. Складові частини державного земельного кадастру.</b>												
<b>Змістовий модуль 4. Зйомка земельних ресурсів</b>												
Тема 5 Кадастро- ве зонування і кадастрові зйомки	11	2	4			5	9					9
<b>Разом за змістовим модулем 4</b>	<b>11</b>	<b>2</b>	<b>4</b>			<b>5</b>	<b>9</b>					<b>9</b>
<b>Змістовий модуль 5. Оцінка земельних ресурсів</b>												
Тема 6 Бонітува- ння ґрунтів та економічна оцінка земель	12	2	4			6	11	2				9
Тема 7 Грошова оцінка земель	11	2	4			5	9					9
<b>Разом за змістовим модулем 5</b>	<b>23</b>	<b>4</b>	<b>8</b>			<b>11</b>	<b>20</b>	<b>2</b>				<b>18</b>
<b>Змістовий модуль 6. Реєстрація та облік землі</b>												
Тема 8 Державна реєстрація земе- льних ділянок	9		4			5	9					9
Тема 9 Облік кількості та якості земель	5					5	9					9
<b>Разом за змістовим модулем 6</b>	<b>14</b>		<b>4</b>			<b>10</b>	<b>18</b>					<b>18</b>
<b>Усього годин</b>	<b>90</b>	<b>14</b>	<b>30</b>			<b>46</b>	<b>90</b>	<b>8</b>	<b>6</b>			<b>76</b>

**5. Теми лекцій і план  
(для денної форми навчання)**

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	<b>Тема 1. Загальні відомості про земельний кадастр та історичний розвиток земельно-кадастрових робіт в Україні.</b> 1. Загальні відомості про державний земельний кадастр. 1.1. Поняття про земельний кадастр. 1.2. Предмет, завдання і зміст дисципліни та зв'язок її з	2

	<p>іншими дисциплінами.</p> <p>1.3. Місце державного земельного кадастру у складі кадастру природних ресурсів.</p> <p>2. Історичний розвиток земельно-кадастрових робіт на Україні.</p> <p>2.1. Розвиток кадастру часів Російської імперії.</p> <p>2.2. Становлення кадастру за часів радянської влади.</p>	
2	<p><b>Тема 2. Характеристика державного земельного кадастру.</b></p> <p>1. Зміст і призначення державного земельного кадастру.</p> <p>2. Види і принципи державного земельного кадастру.</p> <p>3. Методологічні основи державного земельного кадастру.</p> <p>4. Порядок ведення і сучасний стан державного земельного кадастру.</p>	2
3	<p><b>Тема 3. Земельні ресурси, як об'єкт державного земельного кадастру.</b></p> <p>1. Земельні ресурси та їх категорії.</p> <p>2. Земельна ділянка як основна земельно-кадастрова одиниці</p> <p>3. Угіддя як елемент земельного кадастру. Класифікація угідь.</p> <p>4. Земельний фонд України у складі світових земельних ресурсів та сучасний стан його використання.</p>	2
4	<p><b>Тема 4. Автоматизація ведення державного земельного кадастру.</b></p> <p>1. Необхідність створення автоматизованої системи ведення державного земельного кадастру.</p> <p>2. Завдання і зміст Програми створення автоматизованої системи ведення державного земельного кадастру.</p> <p>3. Правове та організаційне забезпечення створення автоматизованої системи ведення державного земельного кадастру.</p> <p>4. Інформаційне забезпечення створення автоматизованої системи ведення державного земельного кадастру.</p> <p>5. Здійснення Програми і порядок ведення автоматизованої системи державного земельного кадастру.</p>	2
5	<p><b>Тема 5. Кадастрове зонування і кадастрові зйомки.</b></p> <p>1. Кадастрова структуризація території. Необхідність просторової ідентифікації земельних об'єктів.</p> <p>2. Встановлення меж кадастрових зон та кварталів. Присвоєння кадастрових номерів.</p> <p>3. Сутність кадастрової зйомки, її зміст і призначення.</p> <p>4. Поняття про межі. Встановлення меж. Відновлення меж. Встановлення меж обтяжень та обмежень.</p>	2



	5. Інвентаризація земель. Обстеження території для цілей земельного кадастру. Виготовлення кадастрового плану.	
6	<b>Тема 6. Бонітування ґрунтів та економічна оцінка земель.</b> 1. Загальні положення бонітування ґрунтів і оцінки земель. 2. Природно-сільськогосподарське районування території. 3. Поняття бонітування ґрунтів. 4. Діагностичні ознаки бонітування ґрунтів. 5. Складання шкал бонітування ґрунтів. 6. Загальні положення економічної оцінки земель. 7. Показники економічної оцінки земель. 8. Визначення показників економічної оцінки земель. 9. Складання шкал економічної оцінки земель.	2
7	<b>Тема 7. Грошова оцінка земель.</b> 1. Нормативна грошова оцінка земель. 2. Експертна грошова оцінка земельних ділянок.	2
	Разом	14

**5. Теми лекцій і план  
(для заочної форми навчання)**

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	<b>Тема 1. Загальні відомості про земельний кадастр та історичний розвиток земельно-кадастрових робіт на Україні.</b> 1. Загальні відомості про державний земельний кадастр. 2. Предмет, завдання і зміст дисципліни та зв'язок її з іншими дисциплінами. 3. Історичний розвиток земельно-кадастрових робіт на Україні.	2
2	<b>Тема 2. Характеристика державного земельного кадастру.</b> 1. Зміст і призначення державного земельного кадастру. 2. Види і принципи державного земельного кадастру. 3. Методологічні основи державного земельного кадастру. 4. Порядок ведення і сучасний стан державного земельного кадастру.	2
3	<b>Тема 3. Земельні ресурси, як об'єкт державного земельного кадастру.</b> 1. Земельні ресурси та їх категорії. 2. Земельна ділянка як основна земельно-кадастрова одиниці 3. Угіддя як елемент земельного кадастру. Класифікація	2

	угідь. 4. Земельний фонд України у складі світових земельних ресурсів та сучасний стан його використання.	
4	<b>Тема 4. Бонітування ґрунтів та економічна оцінка земель.</b> 1. Загальні положення бонітування ґрунтів і оцінки земель. 2. Природно-сільськогосподарське ра-йонування території. 3. Поняття бонітування ґрунтів. 4. Діагностичні ознаки бонітування ґрунтів. 5. Складання шкал бонітування ґрунтів. 6. Загальні положення економічної оцінки земель. 7. Показники економічної оцінки земель. 8. Визначення показників економічної оцінки земель. 9. Складання шкал економічної оцінки земель.	2
	<b>Разом</b>	8

**6. Теми практичних занять  
(для денної форми навчання)**

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Вивчення сучасного стану державного земельного кадастру.	2
2	Характеристика державного земельного кадастру.	4
3	Вивчення земельних ресурсів як об'єкта ДЗК.	4
4	Автоматизація ведення державного земельного кадастру.	4
5	Кадастрове зонування території.	4
6	Бонітування ґрунтів та економічна оцінка земель.	4
7	Розрахунок показників внутрішньогосподарської оцінки за урожайністю сільськогосподарських культур.	4
8	Земельна ділянка як об'єкта нерухомості.	4
	<b>Разом</b>	30

**6. Теми практичних занять  
(для заочної форми навчання)**

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Вивчення сучасного стану державного земельного кадастру.	2
2	Характеристика державного земельного кадастру.	4
	<b>Разом</b>	6

**7. Самостійна робота  
(для денної форми навчання)**

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Загальні відомості про земельний кадастр та історичний розвиток земельно-кадастрових робіт на Україні.	5

2	Земельні ресурси, як об'єкт державного земельного кадастру.	5
3	Бонітування ґрунтів та економічна оцінка земель.	6
4	Методичні положення економічної оцінки земель.	5
5	Внутрігосподарська оцінка земель.	5
6	Грошова оцінка.	5
7	Нормативна грошова оцінка земель.	5
8	Експертна грошова оцінка земельних ділянок.	5
9	Районування території при земле-оціночних роботах.	5
	Разом	46

### 7. Самостійна робота (для заочної форми навчання)

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Загальні відомості про земельний кадастр та історичний розвиток земельно-кадастрових робіт на Україні.	8
2	Земельні ресурси, як об'єкт державного земельного кадастру.	6
3	Бонітування ґрунтів та економічна оцінка земель.	8
4	Методичні положення економічної оцінки земель.	9
5	Внутрігосподарська оцінка земель.	9
6	Грошова оцінка.	9
7	Нормативна грошова оцінка земель.	9
8	Експертна грошова оцінка земельних ділянок.	9
9	Районування території при земле-оціночних роботах.	9
	Разом	76

### 8. Методи навчання

#### 1. Методи навчання за джерелом знань:

1.1. *Словесні*: розповідь, пояснення, бесіда (евристична і репродуктивна), лекція, робота з книгою.

1.2. *Наочні*: демонстрація, ілюстрація.

1.3. *Практичні*: практична робота.

#### 2. Методи навчання за характером логіки пізнання.

2.1. *Аналітичний*

2.2. *Методи синтезу*

2.3. *Індуктивний метод*.

3. Методи навчання за характером та рівнем самостійної розумової діяльності студентів.

3.1. *Частково-пошуковий (евристичний)*

3.2. *Репродуктивний*

3.3. *Пояснювально-демонстративний*

4. **Активні методи навчання** - використання технічних засобів навчання, самооцінка знань, імітаційні методи навчання (побудовані на імітації майбутньої

професійної діяльності), використання навчальних та контролюючих тестів, використання конспектів лекцій .

### 9. Методи контролю

1. Рейтинговий контроль за 100-бальною шкалою оцінювання ЄКТС
2. Проведення проміжного контролю протягом семестру (проміжна атестація)
3. Полікритеріальна оцінка поточної роботи студентів:
  - рівень знань, продемонстрований на практичних заняттях;
  - активність під час обговорення питань, що винесені на заняття;
  - результати виконання та захисту практичних робіт;
  - експрес-контроль під час аудиторних занять;
  - самостійне опрацювання теми в цілому чи окремих питань;
  - результати тестування;
  - письмові завдання при проведенні контрольних робіт.

### 10. Розподіл балів, які отримують студенти (для денної форми навчання)

Поточне тестування та самостійна робота										С Р С	Разом за модулі та СРС	Атестація	Сума
Модуль 1 – 35 балів					Модуль 1 – 35 балів								
Змістовий модуль 1		Змістовий модуль 2	Змістовий модуль 3	Змістовий модуль 4	Змістовий модуль 5		Змістовий модуль 6						
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	15	85 (70+15)	15	100	
8	9	9	9	7	7	7	7	7					

### Розподіл балів, які отримують студенти (для заочної форми навчання)

Поточне тестування та самостійна робота										С Р С	Разом за модулі та СРС	Сума
Модуль 1 – 35 балів					Модуль 1 – 35 балів							
Змістовий модуль 1		Змістовий модуль 2	Змістовий модуль 3	Змістовий модуль 4	Змістовий модуль 5		Змістовий модуль 6					
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	30	100 (70+30)	100	
8	9	9	9	7	7	7	7	7				

### Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	
82-89	B	добре	

75-81	<b>C</b>		зараховано
69-74	<b>D</b>	задовільно	
60-68	<b>E</b>		
35-59	<b>FX</b>	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	<b>F</b>	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

### 11. Методичне забезпечення

1. Кузін Н.В., Муха Л.В. Основи земельного кадастру Методичні вказівки щодо проведення практичних робіт - Суми, 2008.
2. Кузін Н.В., Муха Л.В. Основи земельного кадастру Методичні вказівки щодо самостійної роботи - Суми, 2008.

### 12. Рекомендована література Базова

1. Конституція України: Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 року. - К.: Україна, 1996. - 54 с.
2. Земельний кодекс України: від 25 жовтня 2001 року.
3. Закон України «Про державний земельний кадастр» від 7 липня 2011 року.
4. Державний земельний кадастр України. Щорічні статистичні довідники.
5. Інструкція по заповненню державної статистичної звітності (форма 6-зем, ба-зем, 66-зем, 2-зем): Держкомзем України, 1998.
6. Стандарт Держкомзему СОУ ДКЗР 0032632-012:2009 "Оцінка земель. Правила розроблення технічної документації з нормативної грошової оцінки земель населених пунктів" від 11.11.2009р. // <http://www.dazru.gov.ua>.
7. Наказ Державного комітету України по земельних ресурсах від 09.01.2003р. № 2 «Про затвердження Порядку проведення експертної грошової оцінки земельних ділянок»
8. Наказ Державного комітету України по земельних ресурсах від 27.01.2006р. № 18/15/21/11 «Про Порядок нормативної грошової оцінки земель сільськогосподарського призначення та населених пунктів»
9. Наказ Державного комітету України по земельних ресурсах від 27.01.2006р. № 19/16/22/11/17/12 «Про Порядок нормативної грошової оцінки земель несільськогосподарського призначення (крім земель у межах населених пунктів)»
10. Порядок визначення тарифів на проведення робіт з грошової оцінки земель за рахунок бюджетних коштів на основі Методик, затверджених постановами Кабінету Міністрів України від 23.03.95 та 30.05.97: Затвердженого наказом Держкомзему України від 08.02.2000 // Землевпорядний вісник. - 2000. - №2. –с. 32-35.

11. Програма створення автоматизованої системи ведення державного земельного кадастру: Затверджена постановою Кабінету Міністрів України від 02.12.97 №1355 // Земельні відносини в Україні. - К., 1998. -с. 334- 347.
12. Володін М.О. Основи земельного кадастру: навчальний посібник. - Київ: 2000. -320с.
13. Гнаткович Д.И. Земельный кадастр: экономика землепользования. – Львов, 1996. – 136 с.
14. Гнаткович Д.І., Струпень М.Г. Земельний кадастр населених пунктів: навчальний посібник. - Львів: 1999. -189с.
15. Магазинщиков Т.П. Земельний кадастр. – Львів: Світ, 1991. – 452 с.
16. Струпень М.Г. Теоретичні основи державного земельного кадастру: навчальний посібник. - Львів: 2003. -334с.
17. Третяк А.М. Класифікатор земель України за цільовим призначенням. -К., 2000. - 45 с.
18. Третяк А.М. Класифікатор прав на чужі земельні ділянки (земельних сервітутів). - К., 2000. - 42 с.

#### **Допоміжна**

1. Войтенко С.П., Володін М.О. Провідні тенденції в сучасному кадастрі // Землевпорядний вісник. - 2000. - №1. – с.17-20.
2. Гнаткович Д.І. Розвиток науково-методичних положень державного земельного кадастру - інформаційної бази для здійснення земельної реформи // Землевпорядний вісник. - 1998. - №3. – с. 12-16.
3. Дегтярев И.В. Земельный кадастр. – М.: Колос, - 1979.
4. Маракулін П.П., Дмитерко В.Л., Розумний І.А. Земельний кадастр. – К.: Урожай, 1970.
5. Методика проведення внутрігосподарської оцінки земель. Держкомзем України – К., 1989.
6. Новаковський Л.Я., Третяк А.М., Панчук О.Я. Принципи формування нормативно-методичної бази реєстрації земельних ділянок і права власності на них // Землевпорядний вісник. - 1999. - №1. –с.14-15.
7. Третяк А.М. та ін. Теоретико-методологічні основи державного земельного кадастру в Україні / А.М.Третяк, О.Я.Панчук, В.М.Другак та ін. – К., 2003. – 253с.

#### **13. Інформаційні ресурси**

1. <http://zakon4.rada.gov.ua/laws> - Офіційний сайт Верховної Ради України.
2. <http://search.ligazakon.ua/> - сайт Ліга Закон.